

Stanje šolskih poslopij je razvidno iz naslednje tabele:

Šolski okraj	Skupno število ljud. šol	Skupno število		Stanje šolskega poslopija				Stanje šolske oprave			
		lastnih šolskih poslopij	najetih	prav dobro	dobro	zadostno	nezadostno	prav dobro	dobro	zadostno	nezadostno
Postojna	40	39	1	14	14	9	3	11	27	2	—
Kočevje	40	36	2	12	16	8	2	9	16	10	5
Krško	29	26	3	18	5	4	2	19	4	3	3
Kranj	39	37	—	31	3	1	2	31	3	3	2
Ljubljana, mesto	9	6	3	6	—	1	2	6	1	2	—
Ljubljana, okolica	34	35	2	12	13	9	3	13	14	7	—
Litija	22	20	2	8	1	3	4	8	8	6	—
Logatec	23	22	—	5	7	8	2	7	14	2	—
Badovljica	26	26	—	16	7	3	—	16	7	3	—
Rudolfovo	33	31	2	6	9	12	6	3	11	13	6
Kamnik	31	28	2	17	7	5	1	11	13	7	—
Črnomelj	22	23	—	10	5	5	3	2	12	6	2
Skupno	348	329	17	155	93	68	30	136	130	64	18
V %	—	95.1	4.9	44.8	26.88	19.65	8.67	39.08	37.36	18.39	5.17

Velezanimivo je poročilo o nadučiteljskih stanovanjih. Poročilo omenja o teh stanovanjih sledeče: 19 šol ali 5.46% nima nikakega nadučiteljskega stanovanja; na 21 šolah ali 6.03% je nadučiteljsko stanovanje tako, da ne odgovarja niti najponižnejšim zahtevam. Poročilo pravi dalje doslovno: „Im allgemeinen sind die Leiterswohnungen zu klein, indem sie in der Regel nicht aus 2 Zimmern, sondern nur aus einem Zimmer

und einem Kabinete nebst den erforderlichen Nebenlokalitäten bestehen; von den letzten fehlen manchmal ein Keller oder eine Speisekammer oder eine Holzlage.“ Prav malo je število onih šolskih poslopij, kjer bi bila stanovanja tudi za drugo učno osebo. — Vzrok tem nedostatkom je stara pesem: slabo gnotno stanje občin. (Dalje.)

Šolstvo v Istri.

Puljski „Omnibus“ piše: V učiteljskem listu „Napredak“ čitamo nekoliko statističnih podatkov o stanju šolstva v Istri. Te podatke je naš tovariš gotovo izčrpal iz uradnega poročila in potem bi izgledalo, kakor da šolske razmere v Istri niso tako žalostne za Hrvate in Slovence kakor se misli. Ali temu ni tako. Vsa taka uradna poročila so prekinprek lažnjiva za nas Hrvate in Slovence. To se vidi že v predstavljanju podatkov, iz katerih se zdi v prvi hip, da je šolstvo v Istri jako povoljno za Hrvate in Slovence.

Zato pa čujte, kako zvoní naš zvon! Po uradnem popisu je v Istri vsega skupaj 345.050 prebivalcev, od katerih je 143.096 Hrvatov, 477.717 Slovencev in 136.191 Italijanov. Šole so te-le: tri državne gimnazije: nemška v Pulju, hrvaška v Pazinu in italijanska v Kopru; dve realki: ena v Pulju, c. in in kr. vojne mornarice (nemška) in deželna italijanska v Pazinu, ustanovljena tudi s hrvaškim in slovenskim denarjem od italijanske signorije (večine dež. zbora) navkljub hrvaškemu gimnaziju v Pazinu. Eno učiteljske (v Kopru) s hrvaškim, slovenskim in italijanskim oddelkom, katere tri oddelke pa velikodušno štiti — nemški jezik, ki je že v zadnjih treh tečajih učni jezik za najglavnejše predmete. V tem pogledu se v zadnjem času obrača nekaj na bolje, ker se s 1. decembrom otvori prvi tečaj hrvaškega učiteljskega v Kastvu.*) Razen tega obstoji ena navtiška šola v Malem Lošinjju z italijanskim jezikom; pet obrtnih nadaljevalnih šol, od katerih je ena hrvaška (v Kastvu); ena ženska meščanska šola (licej) z italijanskim učnim jezikom v Pulju — (tudi ta šola je deželna, torej vzdrževana za same Italijane tudi — s hrvaškim in slovenskim denarjem). Ljudskih šol je v vsem 180 (po uradnih podatkih), od teh je hrvaških 61, slovenskih 22, italijanskih 66, 2 nemški državni šoli (v Pulju in Opatiji) in 2 nemški vojne mornarice v Pulju. Poleg teh

nekaj privatnih: hrvaških družbe sv. Cirila in Metoda in italijanskih „Lege“.

Potemtakem bi imeli Hrvati in Slovenci skupno 83 ljudskih javnih šol, a Italijani samo 65. Ali uradna prevara je v tem, da so hrvaške in slovenske ljudske šole po ogromni večini le z eno učno osebo, dočim ima vsaka italijanska ljudska šola po dve in tudi več učnih oseb. Ako seštejemo učne osebe na hrvaških in slovenskih šolah, dobimo približno število 120 nasproti učnim osebam na italijanskih ljudskih šolah, ki jih je 200, ako ne več.

Pisarna.

XLIV.

Vprašanje:

I. Ali sme nadučitelj sam od sebe siliti kako učno osebo, da referira pri konferenci o kakem predmetu, ali ne, če ta s tem ni zadovoljna?

II. Ali sme nadučitelj kot predsednik konference prepričati zagovor ali predlog učitelja, ki ga hoče ta spraviti v zapisnik?

Nevednež.

Odgovor:

Ad I. Najprej Vam svetujemo, da pogledate v novi šolski in učni red, kaj je ondi določeno o dnevnem redu domačih učiteljskih konferenc. Ako je dnevni red domače učiteljske konference določila ona sama, je Vaša dolžnost, da vsaj na kratko označite svoje nazore o dotični točki. Ako želi le nadučitelj, da poveste svoje mnenje o tem in onem, kar sodi o Vas šolski organizem (disciplina, metoda, učila, samoučila), to je tudi Vaša uradna dolžnost. Da bi pa morali Vi o predmetih obširno referirati na tak način kakor dijak v šoli, to ni Vaša dolžnost, ker sodi to v oddelek Vašega nadaljnjega izobraževanja, zakar ima nalogo, skrbeti okrajni šolski nadzornik, ki mu pa tudi državni in deželni šolski zakoni in ministrski ukazi te dolžnosti ne nalagajo,

*) Glej naš današnji tozadveni članek!

kakor tudi ne učiteljem, ki pri okrajnih skupščinah tiste obširne referate izdelujejo za nadzornikov — koš. Vkljub temu je pa lepo, če se pri domačih in okrajnih konferencah sliši kakšen dober referat in lepo predavanje.

Ad II. Ako Vam nadučitelj ne dovoli, da pride Vaš zgovor ali predlog v zapisnik, se zoper tako nezakonito postopanje pritožite na c. kr. okrajni šolski svet.

XLV.

Vprašanje:

Šola ima štiri parcele: planino, listnik, drvosek in del v gozdu. Od vseh štirih delov so plačevali in še plačujejo nadučitelji zemljiški davek. Poleg zemljiškega davka se za užitek odteguje na ukaz dež. šolskega sveta od vsakoletne stalne nadučiteljeve plače še 5 K 20 h.

Od prvih treh delov uživa dejansko vsak nadučitelj dobrote, nikakor pa ne od dela v gozdu. Pred nekaj leti so posekali les v gozdu, nekaj denarja porabili, ostanek naložili obrestonosno.

Gozdni del je sedaj prazna zemlja, užitka ni pričakovati najmanj 30 let.

Ali ima nadučitelj pravico zahtevati narasle in vsakoletne obresti od naloženega denarja?

Kako naj se postopa, da se zadeva končno uravna?

Radovednež.

Odgovor:

Najprej je treba, da se Vam odpiše zemljiški davek od gozda, ki ne donša več nikakih dohodkov. Drugič je treba dognati, kdo (občina ali krajni šolski svet) je les iz gozda prodal in za koliko ga je prodal ter koliko se je od izkupa porabilo in koliko ter na katero ime in na kakšne obresti naložilo. Tretjič morate Vi povedati, koliko Vam še donšajo čistega dohodka ostale tri parcele, ki jih še uživata. Kadar so ta vprašanja rešena in prvi pogoj izpolnjen, je šele mogoče govoriti dalje.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo je imelo 2. novembra t. l. v ormoški slovenski šoli svoje zborovanje, ki ga je vodil predsednik g. Josip Rajšp. Navzočih je bilo 19 članov. Med običajnimi točkami je bilo na dnevnem redu podavanje g. Dom. Serajnika, učitelja na ormoški slovenski šoli. Podajal je „Nekaj novih misli o pevskem pouku v ljudski šoli“. Ker podavatelj svojega predmeta zaradi obširne snovi ni končal, ga bo pri prihodnjih zborovanjih nadaljeval. Sedaj je razpravljaj sledeče točke: 1. Pevski pouk se naj vrši po istih pedagog. načelih kakor pouk v drugih predmetih. 2. Vedno skupno petje ne odgovarja tem načelom, pač pa naj pojó spočetka učenci posamezno, kakor se oglašajo, nazadnje skupno. Tudi pri pevskem pouku se mora ozirati na samodelavnost. 3. Najpripravnější tonovni obseg, v katerem se naj pojó elementarne pesme, ni, kakor se vobče misli, ta, ki odgovarja obsegu govornega tona (d-a), ampak leži više (g-d).

Poročilo o letošnji glavni skupščini „Zaveze“ je na predlog g. predsednika odpadlo, ker bi prišlo malo prepozno, ko so že naši časopisi o tem zborovanju takoj jako natančno poročali. Poročilo zadnje „Lehrerbundove“ seje, ki je sestavil „Lehrerbundov“ odbornik g. Ernest Slane in ga prebral g. predsednik, se je vzelo na znanje. G. Slane se zaradi bolezni ni mogel zborovanja udeležiti. — G. predsednik naznanja, da je prišel čas, ko je treba plačati 3. obrok ustanovnine v znesku 50 K za „Učiteljski konvikt“. Ker društvo letos ni priredilo koncerta, pride plačilo na društvenike, in mora torej vsak ud razen svoje udnine še plačati na račun ustanovnine za „Učiteljski konvikt“.

Navzoči so se takoj odzvali svoji dolžnosti. — Društvo sklene samo prirediti koncert v doglednem času v Ormožu. Pevske vaje bodo vsake 14 dni. Nameravani skupni koncert odpade, ker bi bili stroški preveliki. — Prihodnje in obnem glavno zborovanje bo 3. januarja 1907 v Ormožu.

Kozjansko učiteljsko društvo slavi petindvajsetletnico obstanka dne 18. novembra t. l. v Kozjem. Ob 2. uri popoldne je v šolskem poslopju slavnostno zborovanje, zvečer pa bo v prostorih Pirhove gostilnice koncert, pri katerem sodelujeta društveni pevski zbor in slavna rogaška godba. Koncert se prične ob 6. uri zvečer. Po koncertu prosta zabava in ples. Člani domačega učiteljskega društva kakor tudi sosednih učiteljskih društev se uljudno vabijo, da se udeležijo te slavnosti v mnogobrojnem številu. Odbor.

Savinjsko učiteljsko društvo zboruje dne 19. novembra ob 2. uri popoldne v novem šolskem poslopju na Polzeli. Na dnevnem redu je a) poročilo predsednika, b) podavanje g. nadučitelja Marschitza o domovinoslovju. Anton Farčnik, tačasni predsednik.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo 8. novembra 1906 v Konjicah; predsedoval je g. Jurko. Predsednik apeluje na društvenike, naj bi kazali za društvo večjo vnemo, zakaj le v združenju imamo moč; bodimo zavedni ter pridimo ob vsakem času k zborovanju. Beklo se je že zdavna, da zborujemo v vsakem vremenu, torej proč z vsako zaspanostjo!

Nadalje omenja tožnega udarca za rodovino Arzenškovo, zakaj b-la žena je pobrala v letošnjih počitnicah nje očeta gospoda Arzenška, v pokojenega nadučitelja v Stranicah. Bil je dolgo časa ud in jako marljiv sotrudič učit. društva. Blag mu spomin! V znak sožalja vstanejo vsi navzoči.

Omenja tudi, da je bil v zadnjem času naš ljuboznjivi, gostoljubni tovariš g. Tribnik nevarno bolan; sicer je nekoliko okreval, a še ni popolnoma iz nevarnosti. Želimo mu prepotrebne zdravja, da bi še lahko mnogokrat prišel k nam, mi pa k njemu.

Z veseljem se pozdravijo trije novi člani, in sicer: gospodični Stegenšek Frančiška in Preželj Marica iz Spitaliča in gospodična Pušenjak Amalija iz Št. Jerneja.

Izreče se nato ogorčenje dosedanjsima zapisnikarjema, ki sta že vdrugeč z zapisnikom vred odsotna.

Potem referira gosp. Jurko o velevažnem vprašanju „Nedostatki našega službenega nameščenja“. V markantnih besedah nam razloži, kako postopajo sedaj okr. šolski sveti pri sestavi terno-predlogov, kako veliko ulogo igra protekcija in prezentacija; temu naj se zavije vrat. Na podlagi tega referata se sklene sledeča resolucija: „Konjiško učiteljsko društvo pozivlja vsa bratska društva, da začno z živahno agitacijo v svrhu skorajšnje priboritve strogo določenih norm, ki se jih imajo držati okr. šolski sveti pri sestavi terno-predlogov.“

Novi odbor je sestavljen sledeče: Predsednik: Brumen Anton, nadučitelj v Čadramu; podpredsednik: Kožuh Mirko, učitelj v Konjicah; tajnika: Čuček Jožef, okr. pom. učitelj, sedaj v Žrečah, in Mravljak Karel, učitelj v Čadramu; blagajničarica: Tribnik Ljubica, učiteljica v Žrečah; pevovodja: Rosenstein Ferd., nadučitelj v Stranicah; odborniki: Časl Janko, nadučitelj v Spitaliču, Bezljaj Marija in Paulič Marija, učiteljica v Žičah, ozir. v Tepanjah.

Na predlog g. Kožuha se sklene, da znaša udnina za prihodnje leto 3 K 50 h. Na predlog g. Kožuha izreka društvo odobravanje g. Strmšku.

Čas prihodnjega zborovanja se določi na dan 3. januarja prih. leta v Konjicah.

Č. M.

Učiteljsko društvo za laški okraj je imelo v nedeljo, dne 4. novembra t. l., v šoli na Zidanem mostu ustanovni shod, ki se ga je udeležilo 31 tovarišic in tovarišev iz laškega okraja in kot gostje g. nadzornik Vodušek, tov. Gradišnik, gospa Četina in gdč. Gnušova. Veselilo nas je, videč vzlic slabemu vremenu navzočih toliko dam ter nas je navdalo upanje, da se udeležijo te tudi bodočih zborovanj če ne še v večjem, pa vsaj v tolikem številu. Vsekdar so nam vrlo dobrodošle!

Predsednikom ustanovnega zborovanja se je volil starosta, tov. nadučitelj Kropelj, ki odda besedo g. nadzorniku Vodušku. Kot dober ter iskušen prijatelj je poudarjal zlasti moč sloge. Želel je, da bi postalo društvo ognjišče, kjer bi se zbirali mi